

Vybrané riziká prania špinavých peňazí a financovania terorizmu

Anotácia: Pranie špinavých peňazí (ML) a financovanie terorizmu sú oblasti (TF), ktoré z hľadiska formy a dôsledkov prinášajú pre štáty stále nové a nové výzvy. A to najmä z dôvodu, že ide väčšinou o cezhraničné činnosti a aj vďaka moderným technológiám sa neustále modifikujú ich schémy a nástroje. Hodnotenie rizík ML/TF je teda prioritou tak národných, ako aj nadnárodných orgánov (napr. EÚ), pretože len široká a komplexná analýza rizík ML môže poskytnúť základ ich komplexného riešenia a v konečnom dôsledku základ eliminácie tohto javu.

Kľúčové slová: peniaze, mena, finančné transakcie, pranie špinavých peňazí, terorizmus, bitcoin, crowdfunding, hawala.

Úvod

Podľa článku 6 smernice (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu (tzv. štvrtá smernica o boji proti praniu špinavých peňazí) Európska komisia vypracovala správu, v ktorej identifikuje, analyzuje a hodnotí riziká ML/TF na úrovni EÚ. Definuje aj spoločné pravidlá a pevný rámec, čo sa týka kontroly finančných inštitúcií a iných ekonomických subjektov, ktorým vzniká povinnosť nahlasovať podozrivé finančné transakcie a spolupracovať v tejto veci s príslušnou spravodajskou jednotkou.

Metodológia, ktorú používa Európska komisia (EK) na nadnárodné hodnotenie, je založená na systematickej analýze modusov operandi používaných páchatel'ami, a nie rizikami naprieč sektormi (napr. bankovníctvo, zmenárenstvo), resp. geografickými rizikami (krajiny s vysokým alebo nízkym rizikom), ako to možno vidieť pri národných hodnoteniach. Zameriava sa teda viac na okolnosti, za ktorých by produkty a služby mohli byť zneužitú na účely ML/TF, presnejšie na zraniteľné miesta.

Vo svojej správe, ktorú EK predstavila v júni 2017, identifikovala 40 produktov alebo služieb, ktoré predstavujú najvyššiu zraniteľnosť.¹ Hodnotenie má štvorstupňovú škálu počnúc nízkym rizikom (Lowly significant – LW) cez mierne riziko (Moderate significant – MS), vysoké riziko (Significant value – SV) až po veľmi významné riziko (Very significant – VS). Z nich sme na účely tohto článku vybrali len tie, ktoré prinášajú najväčšie riziká (SV a VS), a to používanie hotovosti, virtuálnych mien, crowdfundingu, financovanie neziskových organizácií alebo poskytovanie neformálnych služieb prevodu peňazí, akým je napríklad systém hawala.

Hotovostné transakcie

Na financovanie teroristickej činnosti sa vo veľkej miere používajú platby v hotovosti a predplatené karty.² Predpisy EÚ stanovujú pravidlá na kontrolu osôb, ktoré majú so sebou hotovosť vo výške presahujúcej 10 000 eur pri vstupe do EÚ alebo odchode z nej. Konkrétne nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1889/2005 z 26. októbra 2005 o kontrole peňažných prostriedkov v hotovosti, ktoré vstupujú do spoločenstva alebo vystupujú

¹ EURÓPSKA KOMISIA. Správa Európskej komisie Európskemu parlamentu o hodnotení rizík spojených s práním špinavých peňazí a financovaním terorizmu. Brusel, 26. 6. 2017. KOM (2017) 340. Dostupné na: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=45319.

² Bližšie: <https://www.europol.europa.eu/content/why-cash-still-king-strategic-report-use-cash-criminal-groups-facilitator-money-laundering>.

zo spoločenstva.³ V hodnotení, ktoré vykonala Európska komisia, sa poukázalo na potrebu rozšíriť rozsah pôsobnosti tohto nariadenia tak, aby v ňom bola zahrnutá aj preprava hotovosti poštou a nákladnou prepravou a aby umožňovalo príslušným orgánom konať i v prípade prepravy nižších súm hotovosti, ak existuje podozrenie z nezákonnej činnosti.⁴

Okrem používania hotovosti všeobecne je problémom aj používanie bankoviek s vysokou nominálnou hodnotou. Najmä pokiaľ ide o bankovky s nominálnou hodnotou 500 EUR. Tieto bankovky sú veľmi žiadané medzi kriminálnymi živlami, ktoré sa zapájajú do fyzickej prepravy hotovosti. Dôvodom je, že vysoká hodnota zabezpečuje nízky objem aj pri veľkých hodnotách. Komisia sa preto zaviazala spolupracovať v tejto otázke s Európskou centrálnou bankou, EUROPOL-om a ďalšími príslušnými stranami.⁵

Prínosom by bolo, ak by sa prijali aj opatrenia, ktoré zahŕňajú drahé kovy, prípadne iné vysoko likvidné komodity s vysokou hodnotou. Rovnako by bolo vhodné preskúmať relevantnosť potenciálnych horných limitov hotovostných platieb. Niekoľko členských štátov už totiž zaviedlo zákaz hotovostných platieb nad určitou hranicou.

Hotovosť napriek všetkému zostáva najčastejšie používaným prostriedkom na účely ML/TF, pretože umožňuje zločincovi zakryť svoju identitu. Na finančný sektor sa vzťahuje regulácia EÚ pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu od roku 1991 a 2005, avšak určité segmenty finančného sektora, ako napríklad zmenárne, private bankovníctvo, služby maklérov, bezpečnostné schránky a podobne, sú ešte stále považované za rizikové. Okrem toho je len veľmi obmedzený monitoring takýchto subjektov, a aj keď niektoré členské štáty zaviedli reguláciu hotovostných transakcií, ešte vždy existujú rozdiely v právnych predpisoch. Napokon ani obmedzenie hotovostných platieb na 15 tisíc eur nie je dostatočným riešením, ktoré sa dá jednoducho obísť rozložením transakcie na menšie čiastky. Navyše, peňažné transfery možno dnes realizovať aj prostredníctvom likvidných aktív, ako sú zlato, drahé kamene, umelecké diela, šperky a pod.

Čo sa týka predplatených kariet, bežne sa používajú na on-line nákup tovarov a služieb na internete. Niektoré štáty tieto nástroje využívajú na vyplácanie sociálnych dávok, alebo to ľudia považujú za možnosť ochrany súkromia. To je ale zároveň jeden z dôvodov, pre ktorý predplatené karty často používajú teroristi na anonymné financovanie logistiky teroristických útokov.

Virtuálne „meny“, resp. elektronické „peniaze“

Virtuálne meny sú čoraz populárnejšie a majú celý rad výhod i nevýhod. Výhodou sú iste nízke transakčné náklady (poplatky súvisiace s prevodom peňazí), nevýhodou sú zasa extrémne nepredvídateľné výkyvy hodnoty a pochybnosti týkajúce sa ich dlhodobej udržateľnosti.

Najpopulárnejšou virtuálnou menou je „bitcoin“. Jeho mechanizmus detailne opísal údajný autor, ktorý vystupuje pod pseudonymom Satoshi Nakamoto,⁶ a funguje na princípe tzv. „peňaženiek“, ktoré poskytovatelia vedú svojim zákazníkom podobne, ako banky vedú bežný účet, t. j. uchovávajú peňažné hodnoty na účtoch a realizujú prevody prostredníctvom asymetrického šifrovania. Bitcoin nie je krytý zlatom, jeho kurz sa väčšinou odvíja od ponuky

³ Ú. v. EÚ L 309, 25. 11. 2005.

⁴ Bližšie:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/consultations/customs/cash_survey_summary_report_en.pdf.

⁵ Bližšie:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1512759746285&uri=CELEX:52016DC0050#footnote21>

⁶ NAKAMOTO, S. *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*. 2009. Dostupné na: <http://bitcoin.org/bitcoin.pdf>.

a dopytu po ňom a nízke transakčné náklady, rýchlosť transakcie či mechanizmus obehu zabezpečujúci vysokú mieru anonymity sú prijateľné tak pre platiteľa, ako aj príjemcu.⁷

Dôvodov, prečo bitcoiny upútali pozornosť regulačných úradov, je hneď niekoľko. V prvom rade ide o nedostatočný dohľad nad emisiou a obedom. Kolísanie ceny zasa môže pri nedostatočnej miere opatrnosti viesť k veľkým stratám. A čo sa týka bezpečnostných rizík, ide najmä o riziko zneužívania bitcoinov na rôzne kriminálne aktivity, ako je legalizácia príjmov z trestnej činnosti či daňové úniky a v neposlednom rade aj financovanie terorizmu.

Európska centrálna banka (ECB) v stanovisku k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, požaduje, aby poskytovatelia zmenárenských služieb medzi virtuálnymi menami a menami s núteným obedom, ako aj poskytovatelia služieb peňaženky mali licenciu, alebo aby boli registrovaní,⁸ tak, ako to odporúčala Finančná akčná pracovná skupina (FATF).⁹ V tejto súvislosti ECB tiež uvádza, že digitálne meny možno použiť na nákup tovaru a služieb bez toho, aby bolo potrebné zameniť ich za zákonnú menu alebo využiť poskytovateľa služieb peňaženky. To znamená, že takéto transakcie nepokryté žiadnymi kontrolnými opatreniami by mohli umožniť financovanie nelegálnych činností práve z dôvodu anonymity prostredia, v ktorom k transakciám dochádza, a takmer minimálnej možnosti ich monitoringu. Uplatňovaním pravidiel v oblasti udeľovania licencií a dohľadu v rámci smernice o platobných službách na platformy na výmenu virtuálnej meny by sa práve kontrola podporila.¹⁰

Crowdfunding

Crowdfunding predstavuje alternatívu financovania projektov spájaním tých, ktorí majú k dispozícii finančné prostriedky a prejavia záujem požičať ich alebo ich investovať s tými, ktorí majú nápad alebo projekt a finančné prostriedky naň potrebujú. Spravidla fungujú na princípe zbierania menších individuálnych príspevkov od veľkého počtu osôb, pričom na tento účel sa zriaďujú internetové platformy, kde sú prezentované jednotlivé charitatívne, filantropické, umelecké, inovačné iniciatívy, výskum a vývoj alebo rôzne podnikateľské zámery. Motivácia investovať do projektu je založená na darcovskej báze (ochota podporiť sociálne a charitatívne projekty), na odmeňovaní (za poskytnuté finančné zdroje možno získať určitý tovar alebo službu, napr. CD, knihu), na predpredaji nového produktu, ponúknutím podielu na zisku, alebo môže ísť o klasický pôžičkový model crowdfundingu.¹¹

⁷ NÁDASKÝ, A., PÉNZEŠ, P. *Niekoľko úvah k virtuálnej mene bitcoin* BIATEC. roč. 21, č. 8 /2013. s. 25 – 28. Bratislava: Národná banka Slovenska, 2013. ISSN 1335-0900.

⁸ Stanovisko Európskej centrálnej banky z 12. októbra 2016 k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernica 2009/101/ES (CON/2016/49) Dostupné na: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Guidance-RBA-Virtual-Currencies.pdf>.

⁹ Nezávislý medzivládny orgán, ktorý vyvíja a podporuje politiky na ochranu globálneho finančného systému pred praním špinavých peňazí, financovaním terorizmu a financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia.

¹⁰ Bližšie: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1512759746285&uri=CELEX:52016DC0050#footnote12>.

¹¹ SLÁVIK, Š. a kol. *Podnikateľské modely a podnikateľské stratégie startupov I*. Recenzovaný zborník vedeckých prác. Vydavateľstvo EKONÓM, 2015. 310 s. s. 261. ISBN 9788022541671.

Obrázok 1 Schéma crowdfundingu.

Zdroj: spracované autorkami.

Finančné prostriedky vložené do takýchto projektov vo väčšine krajín nepodliehajú ochrane vkladov ani ochrane investícií. Jednotná európska regulácia, resp. právny rámec (napr. smernica, nariadenie), ktorý by oblasť crowdfundingu upravoval záväzným spôsobom, neexistuje, čo znamená, že systém by mohol byť zneužitý aj na ML/TF.

Hazardné hry

Hazardné hry (gambling) umožňujú rýchle a anonymné elektronické peňažné prevody¹² alebo hotovostné operácie, ktoré sme už v úvode označili za rizikové. Aj keď podľa štvrtej smernice podlieha oblasť hazardných hier ohlasovacej povinnosti pre možné ML/TF, absentuje riadený dohľad v stávkových kanceláriách alebo pri pokri, kamenných herniach.

Najviac rizikové sú on-line hry. Najmä pokiaľ ide o nelimitovaný objem transakcií, bez osobného kontaktu – anonymne. Vnútroštátne predpisy vo väčšine upravujú povinnosti subjektov, ktoré chcú prevádzkovať takéto formy gamblingu,¹³ avšak vďaka tomu, že informačné technológie pôsobia globálne, ich zneužitie na pranie špinavých peňazí nie je možné vylúčiť.

Nefinančné podniky a profesie

Identifikácia skutočného vlastníka alebo zákazníka sa zdá hlavnou slabinou v mnohých profesiách, ktoré sa dostávajú do kontaktu s dôvernými informáciami o subjektoch, pre ktoré vykonávajú rôzne druhy služieb. Správcovia zvereného majetku, poskytovatelia služieb obchodným spoločnostiam (outsourcing), daňoví poradcovia, audítori, účtovníci, notári, advokáti a iné nezávislé osoby sa často odkazujú na povinnosť zachovávať mlčanlivosť o informáciách, ku ktorým sa pri svojej práci dostali. Najčastejšie v súvislosti so zisťovaním konečného užívateľa výhod, alebo aj v prípadoch, ak odhalia nekalé praktiky a protizákonnú činnosť. Či už ide o nesprávny výklad toho, kto a za akých podmienok

¹² V článku 4 ods. 22 Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu sú peňažné prevody vymedzené ako „poukázanie peňazí“ a sú chápané ako platobná služba, pri ktorej sa finančné prostriedky od platiteľa prijímajú bez toho, aby sa vytvorili akékoľvek platobné účty v mene platiteľa alebo príjemcu platby, na výhradný účel prevodu zodpovedajúcej sumy príjemcovi platby alebo inému poskytovateľovi platobných služieb, ktorý koná v mene príjemcu platby, a/alebo pri ktorej sa takéto finančné prostriedky prijímajú v mene príjemcu platby a sú mu prístupné;

¹³ Pozri napr. zákon č. 171/2005 Z. z. o hazardných hrách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

je považovaný za osobu povinnú nahlasovať neobvyklé obchodné operácie v zmysle štvrtej smernice, alebo nepochopenie samotnej koncepcie konečného užívateľa výhod, sú práve tieto povolenia kritizované na rôznych fórach. V tomto prípade záruka „diskrétnosti“ v spomínaných profesiách v snahe neprísť o lukratívneho klienta predstavuje významné riziko pre ML/TF.

Obchody s nehnuteľnosťami

Pretože niektoré obchodné operácie za určitých okolností môžu vzbudzovať podozrenie (čo sa týka ich frekvencie alebo rozsahu, prípadne na základe personálnych a majetkových väzieb vzájomne obchodujúcich spoločností) a finančné inštitúcie sú povinné ich ohlasovať, využívajú sa pri praní špinavých peňazí ako odôvodnenie opodstatnenosti predmetných transakcií navonok bežné obchody s tovarmi a službami. Nehnuteľnosti sú v tomto smere priam ideálne. Najmä čo sa týka hodnoty transakcie, keďže ceny nehnuteľnosti sa pohybujú rádovo v stovkách tisícov eur. Ale aj vďaka možnosti „narábať“ s cenami nehnuteľností podľa aktuálnej potreby. Navyše – rôznorodosť subjektov zapojených do transakcií s nehnuteľnosťami (počnúc realitnými kancelármi cez finančných poradcov, úverové inštitúcie, notárov, advokátov a pod.) odpútava pozornosť.

Neziskové organizácie

Združenia majetku (neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, nadácie, neinvestičné fondy) a združenia osôb (spolky, zväzy či kluby zamerané na určitú činnosť – kultúra, umenie, šport a pod.), resp. ich právna forma, formálne povinnosti a spôsob dohľadu (registrácia, evidencia, oznamovacie povinnosti, finančná kontrola, skúmanie personálnych prepojení a pod.) sú v jednotlivých štátoch upravené osobitnými právnymi predpismi.¹⁴ Zraniteľnosť takýchto organizácií vo vzťahu k zneužitiu na ML/TF súvisí najmä s tým, že požívajú dôveru verejnosti, vo svojej činnosti často využívajú hotovosť a v konečnom dôsledku môžu akumulovať značné finančné prostriedky. Mnohé z nich dokonca prekračujú národný rámec. Bez ohľadu na povahu činnosti je tu aj riziko infiltrácie zločineckých a teroristických štruktúr do takejto organizácie s cieľom zakryť skutočného vlastníka alebo zjednodušiť potenciálne prevody finančných prostriedkov do rizikových krajín (oblastí vojnových konfliktov, teroristické bunky a pod.).

Zneužívania neziskových organizácií na daňové úniky a pranie špinavých peňazí považuje za vysoko rizikové aj OECD.¹⁵

Alternatívne neformálne systémy peňažných prevodov

Zatiaľ čo služby prevodu peňazí cez formálne finančné systémy predstavujú určité riziká odhalenia,¹⁶ objavujú sa neformálni prevádzkovatelia platobných služieb typu hawala. Výhodou je rýchlosť transakcií, keďže sa peniaze nepresúvajú, systém je v porovnaní

¹⁴ Napríklad na Slovensku zákonom č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov, zákonom č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a zákonom 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z. v znení neskorších predpisov. Registrácia a vznik spolkov, spoločností, zväzov, klubov a iných občianskych združení je upravená v zákone č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

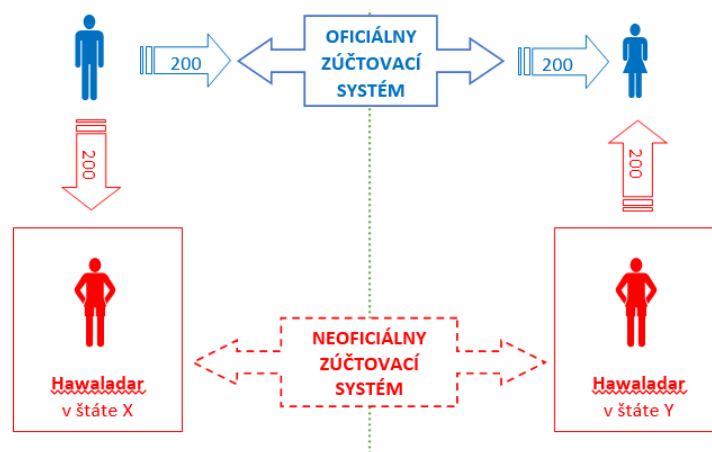
¹⁵ Bližšie: <https://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/42232037.pdf>.

¹⁶ Všetci poskytovatelia platobných služieb v zmysle článku 4 v bode 3 smernice (EÚ) 2015/2366 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES.

s komerčnými bankovými službami aj oveľa lacnejší, prípadne sú transakcie oslobodené od poplatkov úplne.

Obchodníci systému hawala si vedú neformálnu evidenciu kreditných a debetných operácií a vzájomný dlh si vyrovnávajú podľa potreby hotovosťou, majetkom a pod. Vzťahy medzi nimi sú buď postavené na dôvere, alebo ide o rodinné väzby a nedodržanie dohody sa považuje za „vec cti“. Pretože z inštitucionálneho hľadiska ide o neformálny prenos finančných hodnôt v rámci regiónu alebo aj cez hranice, nezanechávajú finančné vzťahy informačnú stopu, je teda ťažko identifikovateľný a samozrejme aj ťažko dokázateľný v prípade zneužitia na financovanie ML/TF.

Obrázok 2 Hawala schéma.

Zdroj: spracované autorkami.

Falšovanie meny

Aj napriek dnes už veľmi vyspelej technológii tlače bankoviek a pri mnohých menách aj využívaní špičkových ochranných prvkov súčasný vývoj v oblasti tlače a reprodukcie pomáha falšovateľom mien, o čom svedčí kvalita zadržaných falzifikátov. V rámci prevencie analytické centrá centrálnych bánk zhromažďujú technické a štatistické údaje o falošných bankovkách a sprístupňujú ich používateľom v rôznych databázach.¹⁷ Štatisticky však bude počet prípadov falšovania meny v priebehu času pravdepodobne klesať, pretože v dnešnom digitálnom veku a spektre elektronických platobných prostriedkov je hotovosť čoraz menej významná. Aj keď rozvoj turizmu a voľný obeh peňazí v rámci EÚ ešte vždy ponúka príležitosti pre organizované zločinecké skupiny.

Samotné falšovanie meny, ako sme už naznačili, býva väčšinou organizovanou trestnou činnosťou na nadnárodnej úrovni. A keďže začlenením do oficiálneho peňažného obehu generuje výnosy, je a priori rizikom z hľadiska možnosti použitia na financovanie teroristických skupín, či už priamo na ich činnosť, alebo na ich propagandu.

Záver

Nižšia odolnosť voči rizikám prania špinavých peňazí a financovania terorizmu je umocnená tým, že škála metód, ktorými je možné finančné zdroje získať a transferovať, je pomerne široká. To umožňuje okrem iného vytvárať rôzne schémy na diverzifikáciu rizika pre prípad odhalenia transferu. Opatrenia legislatívneho a inštitucionálneho charakteru, ktoré sa

¹⁷ Napríklad Európska centrálna banka úzko spolupracuje s Europolom, ktorý plní funkciu ústredného orgánu koordinujúceho ochranu eura, a rovnako s Interpolom – Medzinárodnou organizáciou kriminálnej polície.

na národnej i nadnárodnej úrovni prijímajú, síce zmierňujú konečný efekt, avšak obmedziť operabilitu páchatel'ov takejto trestnej činnosti je pri súčasných technologických možnostiach a globalizačných tendenciách problematické. Aj preto z odporúčaní, ktoré vyplynuli z nadnárodného hodnotenia, najviac rezonovala potreba zlepšenia spolupráce medzi povinnými osobami vo finančných a nefinančných sektoroch a profesiách na jednej strane a príslušnými orgánmi pri odhaľovaní neobvyklých obchodných operácií na druhej strane, ktorá je kritizovaná dlhodobo. Správa tiež uvádza, že bez jednoznačných usmernení a výmeny informácií o stále novších a novších rizikách AML/TF a vytvárania nástrojov, ktoré ich dokážu identifikovať prostredníctvom určitých indikátorov, nebude tento boj účinný.

Literatúra

- EURÓPSKA KOMISIA. *Správa Európskej komisie Európskemu Parlamentu o hodnotení rizík spojených s praním špinavých peňazí a financovaním terorizmu*. Brusel, 26. 6. 2017. KOM(2017) 340 Dostupné na:
http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=45319-of-tax-information/42232037.pdf.
- NÁDASKÝ, A., PÉNZEŠ, P. *Niekoľko úvah k virtuálnej mene bitcoin*. BIATEC. roč. 21, č. 8 /2013. s. 25 – 28. Bratislava: Národná banka Slovenska, 2013. ISSN 1335-0900.
- NAKAMOTO, S. *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*. 2009. Dostupné na:
<http://bitcoin.org/bitcoin.pdf>.
- SLÁVIK, Š. a kol. *Podnikateľské modely a podnikateľské stratégie startupov I*. Recenzovaný zborník vedeckých prác. Vydavateľstvo EKONÓM, 2015. 310 s. s. 261. ISBN 9788022541671.
- Nariadenie č. 1889/2005, Ú. v. EÚ L 309, 25. 11. 2005.
- Smernica (EÚ) 2015/2366 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES.
- Smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu.
- Stanovisko Európskej centrálnej banky z 12. októbra 2016 k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernica 2009/101/ES (CON/2016/49).
- Zákon č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 171/2005 Z. z. o hazardných hrách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.
- http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/consultations/customs/ca_sh_survey_summary_report_en.pdf.
- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1512759746285&uri=CELEX:52016DC0050#footnote21>.
- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1512759746285&uri=CELEX:52016DC0050#footnote12>.

<https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/forgery-of-money-and-means-of-payment/euro-counterfeiting><http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Guidance-RBA-Virtual-Currencies.pdf>.
<https://www.europol.europa.eu/content/why-cash-still-king-strategic-report-use-cash-criminal-groups-facilitator-money-laundering>.
<https://www.oecd.org/tax/exchange>.

Keywords: money, currency, financial transactions, money laundering, terrorism, bitcoin, crowdfunding, hawala

Summary

Money laundering (ML) and terrorism financing are areas (TF) which, as to their forms and consequences, constantly offer new challenges for states. This is especially due to the fact that they represent cross-border activities, and their schemes and instruments are continually modified as a result of the development of modern technologies. ML / TF risk assessment is considered a priority of both national and transnational bodies (e.g. the EU) because only a complex ML risk analysis can provide a basis for comprehensive solutions and ultimately for the elimination of this phenomenon.

The prevention of money laundering and the fight against terrorism financing is most effective when it focuses on the resources that have the greatest impact. Countries can ensure that resources are focused on preventing and mitigating the risk of money laundering and terrorism financing only through a good analysis and understanding of the risks. This article presents the highest risks for ML / TF as assessed in the transnational risk assessment.

*Ing. Mária Sabayová, PhD.
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra spoločenských vied
e-mail: maria.sabayova@minv.sk*

*Ing. Marianna Presperínová, PhD.
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra spoločenských vied
e-mail: marianna.presperinova@minv.sk*

Recenzent: prof. Ing. Jozef Stieranka, PhD.